

Mål C-484/20

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

1 oktober 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Oberlandesgericht München (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

1 oktober 2020

Klagande:

Vodafone Kabel Deutschland GmbH

Motpart:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.

[utelämnas]

BESLUT

I målet mellan

Vodafone Kabel Deutschland GmbH, [utelämnas] Unterföhring

– Klagande – [utelämnas]

mot

**Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände –
Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.**, [utelämnas] Berlin

– Motpart –

[utelämnas] [Orig. s. 2]

har den tjugonionde tvistemålsavdelningen vid Oberlandesgericht München
(Münchens regionala överdomstol) [utelämnas] den 1 oktober 2020

beslutat följande:

- I. Målet [utelämnas] vilandeförklaras.
- II. Följande fråga om tolkningen av artikel 62.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (nedan kallat direktiv 2015/2366) hänskjuts i enlighet med artikel 267 FEUF till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande:
  - Ska artikel 62.4 i direktiv 2015/2366 tolkas så, att den utgör hinder för nationell lagstiftning eller praxis, i form av en övergångsbestämmelse, enligt vilken det förbud mot att ta ut avgifter för användning av betalningsinstrument och betaltjänster som föreskrivs i motsvarande nationella införlivandebestämmelse, endast får tillämpas på avtal som ingåtts med konsumenter på obestämd tid om avtalet ingåtts den 13.1.2018 eller senare, men inte om avtalet ingåtts före den 13.1.2018, när (senare) betalningstransaktioner började hanteras först efter den 13.1.2018? [**Orig. s. 3**]

Skäl:

Vid den hänskjutande domstolen är det tvistigt mellan parterna huruvida motparten, i egenskap av kabel- och internetoperatör, har rätt att i enlighet med sina standardvillkor av konsumenter ta ut ett schablonbelopp på 2,50 euro för varje betalning som görs av konsumenterna själva, när dessa inte har gett sitt samtycke till att deras bankkonto debiteras automatiskt, utan själva betalar sina fakturor genom Sepa-betalning, när det avtal som ligger till grund för skulderna ingicks innan direktiv 2015/2366 införlivades med nationell rätt den 13.1.2018 och (senare) betalningstransaktioner började hanteras först därefter.

1. Tillämpliga bestämmelser

a. Unionsrätt

Skälen i direktiv 2015/2366 har i utdrag följande lydelse:

(1) De senaste åren har stora framsteg gjorts med att integrera massbetalningar i unionen, särskilt inom unionsakter om betalningar, och särskilt genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 924/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012. Den rättsliga ramen för betaltjänster har ytterligare kompletterats genom att en uttrycklig

gräns fastställs för näringsidkarnas möjligheter att ta ut tilläggsavgifter av sina kunder för användningen av vissa betalningsmedel, vilket skett genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU.

(6) Det behövs nya regler för att åtgärda dessa luckor i lagstiftningen, samtidigt som den rättsliga klarheten ökas och en enhetlig tillämpning av regelverket i unionen säkras. Likvärdiga driftsvillkor bör garanteras för befintliga och nya aktörer på marknaden genom åtgärder som möjliggör för nya betalningsmetoder att nå ut till en större marknad och **[Orig. s. 4]** säkerställer en hög konsumentskyddsnivå vid användningen av dessa betaltjänster i unionen som helhet. Detta bör öka effektiviteten inom betalningssystemet som helhet och leda till mer valfrihet och insyn när det gäller betaltjänster, och samtidigt stärka konsumenternas förtroende för en harmoniserad betalningsmarknad.

(66) Olika nationell praxis för avgiftsuttag vid användning av ett visst betalningsinstrument (nedan kallat tilläggsavgifter) har lett till att unionens betalningsmarknad är ytterst heterogen. Detta har blivit en källa till förvirring för konsumenterna, särskilt när det gäller e-handel och i gränsöverskridande sammanhang. Sälj företag som är etablerade i medlemsstater där tilläggsavgifter är tillåtna erbjuder produkter och tjänster i medlemsstater där tilläggsavgifter är förbjudna, och tar ut tilläggsavgifter av konsumenterna. Det finns också många exempel på sälj företag som tagit ut mycket högre tilläggsavgifter än den kostnad som de haft för användningen av ett visst betalningsinstrument. Ett starkt skäl till att se över användningen av tilläggsavgifter är att regler om förmedlingsavgifter eller för kortbaserade betalningar fastställs i förordning (EU) 2015/751. Förmedlingsavgifter utgör den största delen av sälj företagets avgifter för kort och kortbaserade betalningar. Tilläggsavgifter är den styrpraxis som sälj företag ibland använder för att kompensera för merkostnader i samband med kortbaserade betalningar. Förordning (EU) 2015/751 begränsar nivån för tilläggsavgifternas storlek. Begränsningen kommer att tillämpas innan det förbud som föreskrivs i det här direktivet införs. Medlemsstaterna bör därför överväga att förhindra att betalningsmottagare tar ut avgifter för användning av betalningsinstrument vars förmedlingsavgifter regleras i kapitel II i förordning (EU) 2015/751.

(99) Det är nödvändigt att se till att de bestämmelser i nationell lag som antas enligt detta direktiv genomförs effektivt. Därför bör lämpliga förfaranden inrättas så att klagomål kan resas mot betaltjänstleverantörer som inte iakttar bestämmelserna och så att det kan säkerställas att lämpliga, effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner vid behov kan påföras. ... **[Orig. s. 5]**

I direktiv 2015/2366 föreskrivs bland annat följande:

Artikel 2

Tillämpningsområde

- (1) Detta direktiv är tillämpligt på betaltjänster som tillhandahålls inom unionen.
- (2) Avdelningarna III och IV är tillämpliga på betalningstransaktioner i en medlemsstats valuta om såväl betalarens som betalningsmottagarens betaltjänstleverantör, eller den ende betaltjänstleverantören i en betalningstransaktion, är etablerad(e) i unionen.

Artikel 4

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner: ...

9. *betalningsmottagare*: en fysisk eller juridisk person som är den avsedda mottagaren av medel som har omfattats av en betalningstransaktion. ...
14. *betalningsinstrument*: en personlig(a) anordning(ar) och/eller rutiner som betaltjänstanvändaren och betaltjänstleverantören har träffat avtal om och som används för att initiera en betalningsorder.

Artikel 62

Tillämpliga avgifter

- (4) Medlemsstaterna ska under alla omständigheter se till att betalningsmottagaren inte tar ut avgifter för användning av betalningsinstrument vars förmedlingsavgifter regleras i kapitel II i förordning (EU) 2015/751 och [Orig. s. 6] för de betaltjänster som förordning (EU) nr 260/2012 tillämpas på.

Artikel 107

Fullständig harmonisering

- (1) Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 2, 8.3, 32, 38.2, 42.2, 55.6, 57.3, 58.3, 61.2, 61.3, 62.5, 63.2, 63.3, artikel 74.1 andra stycket och artikel 86 får medlemsstaterna i den mån detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser inte behålla eller införa andra bestämmelser än de som föreskrivs i direktivet.

Artikel 115

Införlivande

- (1) Senast den 13 januari 2018 ska medlemsstaterna anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.
- (2) De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 13 januari 2018.

I förordning (EU) nr 260/2012 föreskrivs följande:

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

- (1) I denna förordning fastställs regler för betalnings- och autogireringstransaktioner i euro inom unionen där såväl [Orig. s. 7] betalarens som betalningsmottagarens betaltjänstleverantörer är etablerade inom unionen, eller där betalningstransaktionens enda betaltjänstleverantör är etablerad inom unionen.

b. Nationell rätt

I 270a § i Bürgerliches Gesetzbuch (civillagen) (BGB) (som infördes med verkan från den 13.1.2018 genom lag av den 17.07.2017) föreskrivs följande:

Ett avtal enligt vilket gäldenären ska betala en avgift för att använda grundläggande Sepa-autogirering, Sepa-autogirering mellan företag, Sepa-betalning eller ett debetkort är ogiltigt. Föregående mening är endast tillämplig på användning av debetkort vid betalningstransaktioner med konsumenter, när kapitel II i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/751 av den 29 april 2015 om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner (EUT L 123 av den 19.5.2015, s. 1) är tillämpligt på dessa.

I artikel 229.45 i Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (lagen om införande av civillagen) (EGBGB) (som är en övergångsbestämmelse som infördes med verkan från den 13.1.2018 genom lag av den 17.7.2017) föreskrivs följande:

- (1) Avtalsförpliktelser som avser genomförande av betalningstransaktioner och som uppkommit den 13 januari 2018 eller senare omfattas endast av BGB och artikel 248, i dess lydelse från den 13 januari 2018.
- (2) Avtalsförpliktelser som avser genomförande av betalningstransaktioner och som uppkommit före den 13 januari 2018 regleras av BGB och artikel 248, i dess lydelse till den 13 januari 2018, om inte annat föreskrivs i tredje och fjärde stycket. [Orig. s. 8]

- (3) Om, i fråga om en avtalsförpliktelse i den mening som avses i andra stycket, en betalningstransaktion började hanteras först den 13 januari 2018 eller senare, omfattas betalningstransaktionen endast av BGB och artikel 248, i dess lydelse från den 13 januari 2018.
- (4) Från och med den 13 januari 2018 ska 675f § tredje stycket BGB, i dess lydelse från denna dag, även tillämpas på de avtalsförpliktelser som avses i andra stycket.
- (5) Alla avtalsförpliktelser som uppkommit den 13 januari 2018 eller senare omfattas av 270a § BGB.

2. Omständigheterna i målet vid den nationella domstolen

- a. Klaganden, en konsumentskyddsorganisation som har rätt att väcka talan enligt tysk rätt, har begärt att motparten, en kabel- och internetoperatör, efter att först ha anmodats, ska låta bli att tillämpa ett standardvillkor när den agerar i affärssammanhang, förutom när avtalsparten är en näringsidkare, eller att återopa ett sådant villkor inom ramen för avtal om telekommunikations- och kabeltjänster. Villkoret har följande lydelse: *”Schablonbeloppet för de kunder som själva betalar in avgifter: Schablonbeloppet vid betalning utan autogiro uppgår till 2,50 euro.”*

I de avtal som ingåtts sedan direktiv 2015/2366 införlivades med tysk rätt den 13.1.2018 har motparten gjort en åtskillnad mellan existerande avtal och nya avtal. I de existerande avtal som ingicks före den 13.1.2018 använde motparten i en prislista och tjänstebeskrivning den bestämmelse som anges ovan, vilken till exempel inte exkluderar Sepa-betalningar. Bestämmelsen finns inte med i den prislista som gäller för de nya avtal som ingåtts från den 13.1.2018.

Motparten anser att den har rätt att använda bestämmelsen för existerande avtal eftersom förbudet mot att ta ut tilläggsavgifter enligt 270a § BGB endast är tillämpligt på avtal som slutits på obestämd tid den 13.1.2018 eller senare. Motparten får således fortsätta ta ut det schablonbelopp som anges i avtal som slutits på obestämd tid före **[Orig. s. 9]** den 13.1.2018, eftersom övergångsbestämmelsen i artikel 229.45 femte stycket EGBGB avser avtal som har uppkommit den 13.1.2018 eller senare, vilket innebär att 270a § BGB, även i de fall där betalningar genomförts efter den 13.1.2018, inte kan tillämpas retroaktivt.

Klaganden anser däremot att förbudet mot att från den 13.1.2018 ta ut tilläggsavgifter även är tillämpligt på existerande avtal som ingåtts före den 13.1.2018. Eftersom artikel 62.4 i direktiv 2015/2366 syftar till att fastställa lika villkor på den inre marknaden genom att ange en tidsfrist, ska 270a § BGB, som införlivar direktivet med tysk rätt, tillämpas oberoende av ett avtals löptid och följaktligen även tillämpas på avtal med obestämd löptid

som uppkommit före den 13.1.2018. Övergångsbestämmelsen i artikel 229.45 femte stycket EGBGB ska, i enlighet med de principer som ligger till grund för artikel 229.45 tredje stycket EGBGB, tolkas så, att den nya lagstiftning som gäller från den 13.1.2018 även omfattar de avtal som ingicks före denna tidsfrist, när betalningstransaktioner började hanteras först efter den 13.1.2018.

- b. Den hänskjutande domstolen lutar mot att 270a § BGB, som införlivar artikel 62.4 i direktiv 2015/2366 med nationell rätt, även är tillämplig när det avtal med obestämd löptid som ligger till grund för betalningarna ingicks före den 13.1.2018, men (senare) betalningstransaktioner började hanteras först efter denna tidsfrist på grund av att exempelvis, såsom i det aktuella fallet, avgifterna för användning av kabelnät och för internetuppkoppling ska betalas periodiskt, oftast månadsvis.

Enligt den hänskjutande domstolen är det av vikt att artikel 62.4 i direktiv 2015/2366 endast fokuserar på användningen av betalningsinstrument och betaltjänster för vilka det genom fullständig harmonisering föreskrivs ett förbud mot att betalningsmottagaren tar ut tilläggsavgifter efter utgången av införlivandefristen, det vill säga den 13.1.2018. Direktivet berör däremot inte uppkomsten av det avtal som ligger till grund för betalningarna. **[Orig. s. 10]**

Den hänskjutande domstolen lutar därför mot att förbudet mot att ta ut avgifter ska tillämpas även på existerande avtal som ingicks före den 13.1.2018, eftersom det framgår av skäl 6 i direktivet att en enhetlig tillämpning i unionen av regelverket om betalningar bör säkras, att likvärdiga driftsvillkor bör garanteras för befintliga och nya aktörer på marknaden och att det bör säkerställas en hög konsumentskyddsnivå vid användningen av betaltjänster i unionen som helhet. Enligt skäl 66 bör olika nationell praxis för avgiftsuttag, som har lett till att unionens betalningsmarknad är ytterst heterogen och som har blivit en källa till förvirring för konsumenterna, standardiseras på så sätt att betalningsmottagare bör hindras från att ta ut avgifter för användning av vissa betalningsinstrument. En sådan standardisering på unionsnivå kan äventyras om medlemsstaterna tillåter att olika avgiftsuttag tillämpas på avtal som har ingåtts på obestämd tid under en oöverskådlig tid framåt, med motiveringen att den dag som ska beaktas är den då avtalet enligt nationell rätt uppkom och inte den dag då fristen för införlivande av direktivet löpte ut den 13.01.2018.

Med utgångspunkt i ordalydelsen i övergångsbestämmelsen i artikel 229.45 femte stycket EGBGB finner den hänskjutande domstolen att en omfattande tillämpning av förbudet mot tilläggsavgifter på betalningar som gjorts från den 13.1.2018 för närvarande kan äventyras, eftersom bestämmelsen endast hänvisar till avtals uppkomst [utelämnas]. [Relevant doktrin] **[Orig. s. 11]**

Den hänskjutande domstolen har ställt [utelämnas] tolkningsfrågan för att få klarhet i hur artikel 62.4 i direktiv 2015/2366 ska tolkas. Den hänskjutande domstolen anser att det av syftet med bestämmelsen kan utläsas att den ska gälla utan någon tidsbegränsning från och med den 13.1.2018, vilket innebär att det skapas ett enhetligt avgiftssystem för unionens betalningsmarknad från och med denna dag, oberoende av när ett avtal på obestämd tid uppkommit.

[utelämnas]

ARBETS
DOKUMENT